

ענינינו

בכך, זה אפשרי. למרות כל מה שדובר על כך מאז ועד היום. יכולה להיות תחבורת אוטובוסים בשבת. היא יכולה להיות בתל-אביב. שום חוק, שום זכיון, אינם מונעים אותה. מונעת אותה רק קנזניה. קנזניה של קואופרטיב דן עם בעלי השלטון. ועכשיו זה מתחיל להימאס על דן.

בשביד רוב רוכבו של הציבור, זהו עניין בעל חשיבות מרכזית. יש בו כדי לחולל מהפכה בכל סדר-החיי. אוטובוס בשבת — פירושו נסיעה נוחה לשפתי-הים ו-בחורה, מכל מקום בארץ. פירושו — הפיכת היום השביעי בשבוע ליום של גופש, יום של טיולים, יום של התייחסות עם הנוף, יום של ביקורי קרובים וידידים ברחבי הארץ. לרכבים זה נראה כמו חלום. כי מעולם לא ראו בדבר הזה.

קשה להם לתפוס כי אין עיר גדולה בעולם — מליסבון ועד ולאדיווסטוק, מבואנוס-אייירס עד מונטריאול — שבה אין תחבורה ציבורית של אוטובוסים, חשמליות ורכבת תחתית ביום-המנוחה השבועי.

קשה להם להעלות על הדעת כי מה שנואה בארץ כמו אידיאל רהוק ובלתי-מושג הוא כה מובן מאליה בכל מקום אחר, עד כי הור השומע שאין אוטובוסים בתל-אביב בשבת סבור, ברגע הראשון, שמתלוצצים.

ורק הציבור הישראלי, שהתרגל לפגעי הי מישטר הקיים, משלים עם מצב זה — כבחינת הרגל יגונה.

חשוב להבין כי אין אף נימוק אחד נגד הנהגת תחבורת האוטובוסים ביום השביעי, זולת הנימוק הדתי האורתודוכסי.

כל שאר הנימוקים הם שטויות כמייץ ענבי-ניות.

יש האומרים כי האוטובוסים יפגעו בייחודו של יום-המנוחה. שהרחובות הריקים משווים ליום-השבת חגיגות כיוהרת, שחבל לחתור עליה.

לא דובים ולא יער. התגייגות של יום-שבת באה לו מפאת היותו יום-מנוחה. התנויות, הסדנות, בתי-החרושת, המשרדים — כולם סגורים. זה מבטיח את השוני הכולל של היום, את האווירה הרגועה בו.

ממילא תהיה תנועת-האוטובוסים פחותה בשבת בהרבה מזו שביום רגיל. הפועלים והפקידים לא יסעו לעבודה. הם לא יסעו אלא לביקורים ולבילויים.

גם אם יסעו האוטובוסים, לא יהיו הרחובות מלאים. החגיגות הרגועה של היום השביעי, השונה מכל שאר הימים, לא תיפגע.

זה הוכח מוזמן בחיפה, בה יש תנועת אוטובוסים מוגבלת בשבת.

גם אין ממש בטענה המתחסרת כאילו יש למנוע תנועת אוטובוסים, כדי לשמור על מנוחת-השבת של נהגי-הם.

על פי הצינוי התנייני: "יום השביעי שבת לה' אלוהיך, לא תעשה כל מלאכה, אתה, ובנך, ובתך, ועבדך, ואמתך, ושורך, וחמורך, וכל בהמתך, והגר אשר בשעריך, למען ינוח עבדך ואמתך כמותך."

זהו הנוסח של עשרת הדיברות בספר דברים ה'. נוסח עשרת הדיברות בספר שמות כ', השייך לתקופה אחרת, שונה במהותו, כי שם הושטט הנימוק הסוציאלי, ומופיע במקומו נוסח דתי-מכובד.

בחברה המודרנית מקבלים מעטים על עצמם עבודה בשבת,

כדי לאפשר לרכבים ליהנות מיום המנוחה. זהו דינו של שר-טר, של כבאי, של חייל, של פועל החשמל והמים. זהו גם דינו של נהגי-המונית.

אם זה עניין של מוספרים, הרי ברור כי דרושים הרבה יותר נהגי-מוניות מאשר נהגי-אוטובוסים כדי להסיע אותו מוספר של נוסעי-ים.

עבודת המעטים אינה כרוכה בשום עול סוציאלי. להיפך: בכל חברה יש אנשים רבים המעדיפים לעבוד ביום השביעי, תמורת יום-מנוחה כאמצע השבוע — הן מפני שזה נוח להם יותר, הן מפני שהשכר ביום השביעי גדול בהרבה מן השכר הרגיל.

כל הנימוקים האלה עומדים, על כן, על כרעי תרנגולות.

שאר רק הנימוק הדתי-אורתודוכסי המובהק. אסור לנסוע בשבת, ודי.

למי שאינו מחונן במוח דתי, קשה לתפוס את ההגיון שבמצווה זו בימינו, במציאות של ישראל.

האם נסיעה לשפתי-הים בשבת היא "עבודה"? האם היא פסולה יותר מאשר שכיבה משועממת על ספה, תוך קריאת חוברת טטאלוג, או מישחק קלפים? אינו מין דת היא זו, המתנגדת לתענוג העיקרי של ה-המונים בארץ חמה — הנופש על שפת הים, ההשתזפות בשמש, המישחק בכדור, בהשתכשות בגלים המרעננים, היציאה עם הילדים לחיק הטבע, הפגישה עם קרובים וידידים?

זוהי דתם של בני גטו, זרים לחיים ושונאי טבע. אין לה דבר עם דתם של הקדמונים, שהיו בני הטבע ועובדי האדמה.

זאת ועוד: מי קובע שאלוהים רואה את תנועת האוטובוס בעין זועמת יותר מאשר את תנועת המונית או הוטרובוס?

האם מאמין מישהו שהקדוש-ברוך-יהוה הוא אל כה סנוב, עד כי הוא מוכן להעלים עין מנסיעתו של קאדילאק, העמוס ילדי מיליונר, אך המתו בווערת בו להשחית למראה אוטובוס עמוס ילדי-עניים?

האם הזעם האלוהי גובר כאשר פועל מובטל משלם מחיר נמוך עבור נסיעה בשבת באוטובוס, אך שוכך כאשר אותו פועל מובטל משלם מחיר כפול תמורת אותה נסיעה במונית שרות?

אילו היינו חברה דמוקרטית, כמו תושבי קאנטון שווייצרי או סטייט אמריקאי, היתה השאלה פשוטה למדי.

פשוט היו עורכים מישאליעם כדי לקבוע מהי דעת הרוב.

דעת-הרוב היתה קובעת. אולם לא זוהי דמותה של הדמוקרטיה הישראלית, שהיא דמוקרטיה מיוחדת לגמרי במינה.

יכול להיות רוב גדול בעד תחבורת-אוטובוסים ביום השביעי — וזה לא יעזור.

אין אצלנו מישאליעם על סדר-החיינו היסודיים. גם אין אצלנו כל אפשרות להביע את דעת הרוב, בשאלה ספציפית כלשהי, באמצעות התהליך הדמוקרטי של הקלפי.

כי ביום הבחירות לכנסת ולעיריות — מכרעות בעיות אחרות לגמרי. מי יתן את דעתו, ביום כזה, על שאלה מסוג זה?

ואילו שינוי עמדת המפלגות מלמטה, עליידי לחץ האור-

הים — כלל אינו אפשרי במדינה בה מקבלות כל המפלגות את המימון שלהן מלמעלה ומבחוץ, ועל כן אינן תלויות בחבריהן ובאוהדיהן.

משום-כך נקבע הכל — וגם בעיות השבת — בדרך של קנזניות בין עסקני-מפלגות מקצועיים.

קנזניות שאינן באות לשרת דבר זולת האיניטרס הגם של קבוצת-לחץ, על פי העקרונ של "יד רוחצת יד".

(וכאשר יד רוחצת יד, מסתבר ששתיהן אינן נקיות.)

הנה, לפתע, נראה שביב של תקווה. משהו זו. קואופרטיב דן הכריז כי מנוי וגמור עימו להפעיל אוטובוסים בשבת.

מה פתאום?

האם התעורר המצפון האזרחי? האם החליט הקואופרטיב הנוכחי להיענות לדרישת הקהל?

החליט לפתע, נראה שביב של תקווה. משהו זו. קואופרטיב דן הכריז כי מנוי וגמור עימו להפעיל אוטובוסים בשבת.

מה פתאום?

האם התעורר המצפון האזרחי? האם החליט הקואופרטיב הנוכחי להיענות לדרישת הקהל?

החליט לפתע, נראה שביב של תקווה. משהו זו. קואופרטיב דן הכריז כי מנוי וגמור עימו להפעיל אוטובוסים בשבת.

מה פתאום?

האם התעורר המצפון האזרחי? האם החליט הקואופרטיב הנוכחי להיענות לדרישת הקהל?

החליט לפתע, נראה שביב של תקווה. משהו זו. קואופרטיב דן הכריז כי מנוי וגמור עימו להפעיל אוטובוסים בשבת.

מה פתאום?

האם התעורר המצפון האזרחי? האם החליט הקואופרטיב הנוכחי להיענות לדרישת הקהל?

החליט לפתע, נראה שביב של תקווה. משהו זו. קואופרטיב דן הכריז כי מנוי וגמור עימו להפעיל אוטובוסים בשבת.

מה פתאום?

האם התעורר המצפון האזרחי? האם החליט הקואופרטיב הנוכחי להיענות לדרישת הקהל?

החליט לפתע, נראה שביב של תקווה. משהו זו. קואופרטיב דן הכריז כי מנוי וגמור עימו להפעיל אוטובוסים בשבת.

מה פתאום?

האם התעורר המצפון האזרחי? האם החליט הקואופרטיב הנוכחי להיענות לדרישת הקהל?

החליט לפתע, נראה שביב של תקווה. משהו זו. קואופרטיב דן הכריז כי מנוי וגמור עימו להפעיל אוטובוסים בשבת.

מה פתאום?

האם התעורר המצפון האזרחי? האם החליט הקואופרטיב הנוכחי להיענות לדרישת הקהל?